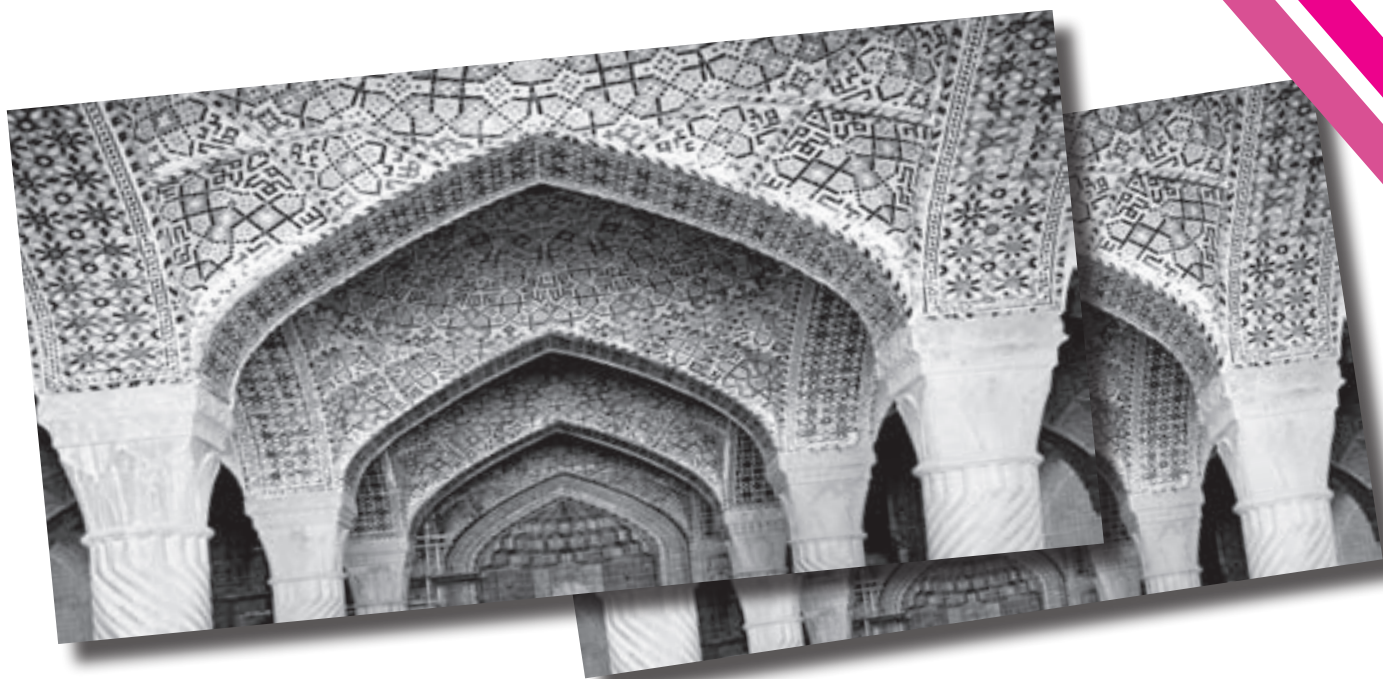

تأثیر پذیرش موارد تفاوت

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استانداردهای

حسابداری ایران بر ویژگیهای کیفی اطلاعات

✍ دکتر محمد محمودی

نسیمه عبدی

مقدمه

پدیده جهانی شدن بازارهای سرمایه، نیاز به صورتهای مالی باکیفیت بالا و ایجاد استانداردهای گزارشگری مالی مشترک برای کمک به سرمایه‌گذاران بین‌المللی به منظور سهولت در امر تصمیم‌گیری‌های مالی را ضروری می‌سازد. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB)، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) را به عنوان یک راه حل به منظور برطرف کردن این نیاز تدوین کرده و انتشار داده است. بر همین اساس از ابتدای ژانویه سال ۲۰۰۵، تمامی شرکتهای پذیرفته شده در اتحادیه اروپا ملزم به ارائه صورتهای مالی تلفیقی خود براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شده‌اند.

محققان و متخصصان مالی از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از سوی اتحادیه اروپا به عنوان یکی از بزرگترین اتفاقات تاریخ گزارشگری مالی یاد می‌کنند.

امروزه در بیش از ۱۲۰ کشور، استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (به طور اختیاری یا اجباری) برای تهیه صورتهای مالی مورد استفاده قرار می‌گیرد (صفرزاده، ۱۳۹۳).

قانونگذاران انتظار دارند که استفاده از استانداردهای بین‌المللی، مقایسه پذیری صورتهای مالی، کیفیت گزارشگری مالی و شفافیت اطلاعاتی را بهبود داده و موجب ایجاد منفعت برای سرمایه‌گذاران شود (سبزی پور، ۱۳۹۱).

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در مورد شناسایی هزینه مالیات، به‌کارگیری الزامهای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در مورد تفاوت‌های مربوط به صورتهای مالی تلفیقی، به‌کارگیری محاسبات اکچوئری برای ذخیره باز خرید خدمت کارکنان، تهیه صورت جریانهای نقدی در سه طبقه به جای پنج طبقه، افشای حقوق و مزایای مدیران، در اطلاعات مربوط به معاملات با اشخاص وابسته، انعکاس زیان ناشی از تسعیر ارز در صورت سود و زیان به جای انعکاس آن در بهای تمام‌شده داراییها، و افشای اطلاعات مربوط به ارزشهای منصفانه، ویژگیهای کیفی اطلاعات را بهبود می‌بخشد.

فرضیه‌های یادشده، در تحقیق انجام‌شده به‌وسیله محمودی و عبدی (۱۳۹۴) بررسی شده که نتایج آن در این مقاله ارائه شده است.

آمار توصیفی برای متغیرهای تحقیق

در جدول ۱، شاخص مرکزی از جمله میانگین و شاخصهای پراکندگی از جمله انحراف معیار، کشیدگی و چولگی برای

موضوع مورد اشاره دیگری که در زمینه نیازمند بودن به استانداردهای حسابداری مطرح می‌باشد، این است که اطلاعات حسابداری باید مطابق با بیانیه مفهومی شماره ۲ هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی (FASB)، دارای ویژگیهای مربوط بودن، اتکاپذیری و مقایسه‌پذیری باشد. برای تأمین این ویژگیها، جوامع مختلف اقدام به تدوین استانداردهای حسابداری کرده‌اند. ارائه منصفانه صورتهای مالی در صورتی میسر است که با رعایت استانداردهای حسابداری تهیه شده باشد (سجادی و همکاران، ۱۳۹۱).

بررسیهای انجام‌شده نشان می‌دهد که به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌جای استانداردهای حسابداری ملی، ممکن است بر ویژگیهای کیفی اطلاعات تأثیر بگذارد. در این ارتباط، به‌طور مشخص این فرضیه‌ها مطرح است:

۱- استفاده از ارزشهای منصفانه در اندازه‌گیری سرمایه‌گذاریها، ویژگیهای کیفی اطلاعات را بهبود می‌بخشد.

۲- افزون بر این، تغییر در نحوه طبقه‌بندی ابزار مالی ناشی از به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، افشای اطلاعات مربوط به ریسکهای مختلف، اضافه کردن صورت تغییرات در حقوق صاحبان سرمایه به مجموعه صورتهای مالی، به‌کارگیری

جدول ۱- آمار توصیفی برای متغیرهای تحقیق

متغیرها	تعداد	میانگین	میان	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	حداقل	حداکثر
استفاده از ارزشهای منصفانه در اندازه‌گیری سرمایه‌گذاریها	۱۱۹	۳/۷۴	۳/۸۰	۰/۵۶	۰/۲۷	-۰/۲۵	۲/۶۰	۵/۰۰
تغییر در نحوه طبقه‌بندی ابزار مالی ناشی از به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی	۱۱۹	۳/۹۱	۴/۰۰	۰/۷۷	-۰/۲۹	-۰/۳۰	۲/۰۰	۵/۰۰
افشای اطلاعات مربوط به ریسکهای مختلف	۱۱۹	۴/۱۲	۴/۰۰	۰/۵۶	-۰/۲۳	۱/۱۴	۲/۰۰	۵/۰۰
اضافه کردن صورت تغییرات در حقوق صاحبان سرمایه به مجموعه صورتهای مالی	۱۱۹	۳/۸۷	۴/۰۰	۰/۸۷	-۰/۲۸	-۰/۷۰	۲/۰۰	۵/۰۰
به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در مورد شناسایی هزینه مالیات	۱۱۹	۳/۵۵	۳/۵۰	۰/۶۹	۰/۳۰	-۰/۵۴	۲/۰۰	۵/۰۰
به‌کارگیری الزامهای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در مورد تفاوت‌های مربوط به صورتهای مالی تلفیقی	۱۱۹	۲/۷۴	۲/۵۰	۰/۸۴	۰/۵۹	-۰/۶۳	۱/۰۰	۴/۵۰
به‌کارگیری محاسبات اکچوئری برای ذخیره باز خرید خدمت کارکنان	۱۱۹	۳/۹۴	۴/۰۰	۰/۸۵	-۰/۷۴	۰/۲۴	۲/۰۰	۵/۰۰
تهیه صورت جریانهای نقدی در سه طبقه به جای پنج طبقه	۱۱۹	۳/۰۱	۳/۰۰	۱/۳۲	۰/۲۱	-۱/۲۷	۱/۰۰	۵/۰۰
افشای حقوق و مزایای مدیران، در اطلاعات مربوط به معاملات با اشخاص وابسته	۱۱۹	۳/۷۵	۴/۰۰	۱/۱۷	-۰/۵۴	-۱/۸۰	۱/۰۰	۵/۰۰
انعکاس زیان ناشی از تسعیر ارز در صورت سود و زیان به جای انعکاس آن در بهای تمام‌شده داراییها	۱۱۹	۳/۲۸	۴/۰۰	۱/۱۳	-۰/۱۸	-۱/۱۹	۱/۰۰	۵/۰۰
افشای اطلاعات مربوط به ارزشهای منصفانه	۱۱۹	۳/۹۶	۴/۰۰	۰/۷۱	-۰/۲۴	-۰/۲۴	۲/۰۰	۵/۰۰
موارد تفاوت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استانداردهای حسابداری ایران بر ویژگیهای کیفی اطلاعات تأثیر دارد	۱۱۹	۳/۶۹	۳/۶۲	۰/۳۸	۰/۸۹	۰/۵۲	۳/۰۰	۴/۸۱

مالی و استانداردهای حسابداری ایران از دیدگاه پاسخگویان بر ویژگیهای کیفی اطلاعات تأثیر دارد.

توصیه برای تحقیقات آینده

از جمله پیشنهادها برای انجام تحقیقات آینده، می‌توان به این موارد اشاره کرد:

۱- در تحقیق یادشده ۲۱ مورد از موارد تفاوت به‌وسیله پرسشنامه مورد پرسش و بررسی قرار گرفت. توصیه می‌شود در ادامه این تحقیق، تأثیر برخی دیگر از موارد تفاوت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استانداردهای حسابداری ایران بر ویژگیهای کیفی اطلاعات بررسی شود.

۲- پیشنهاد می‌شود موارد تفاوت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استانداردهای حسابداری ایران بر هر یک از ویژگیهای کیفی اطلاعات، بررسی شود.

۳- چون استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌دلیل نبود داده هنوز به مرحله به‌کارگیری نرسیده است، انجام آزمونهای کمی امکانپذیر نیست. با توجه به لازم‌الاجرا بودن استانداردهای یادشده از سال ۱۳۹۵، پیشنهاد می‌شود پس از پیاده‌سازی استانداردها از آزمونهای کمی برای بررسی موارد تفاوت استفاده شود.

پانوشت:

1- Kolmogorev-Smirnov Test

منابع:

- سبزی‌پور فرشاد، تأثیر همگرایی استاندارد تلفیق ایران با استاندارد بین‌المللی بر سودمندی اطلاعات تلفیقی، مجله دانش حسابداری، سال سوم، شماره ۱۱، ۱۳۹۱، صص ۲۰۱-۱۸۱
- سجادی سیدحسن، حسن فرازند و مهدی عربی، رابطه بین مدیریت سود و مربوط بودن اطلاعات حسابداری، پژوهشنامه حسابداری مالی و حسابرسی، سال چهارم، شماره ۱۴، ۱۳۹۱، صص ۳۳-۴۴
- صفرزاده محمدحسین، پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای نخستین بار، سازمان حسابرسی، ۱۳۹۳
- محمودی محمد، نسیمه عبدی، تأثیر پذیرش موارد افتراق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استانداردهای حسابداری ایران بر ویژگیهای کیفی اطلاعات، پایان‌نامه دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۹۴

متغیرهای پیوسته و جداول فراوانی برای متغیرهای رده‌ای محاسبه شده است. با توجه به مقادیر چولگی و کشیدگی متغیرها (انحراف کمی از مقدار صفر دارند)، توزیع متغیرها نرمال به‌نظر می‌رسد (میزان کشیدگی و چولگی توزیع نرمال صفر است). افزون‌بر این، مطابق قضیه حد مرکزی، توزیع میانگین متغیرها خواه توزیع اولیه متغیر نرمال باشد یا نباشد، به توزیع نرمال گرایش دارد. بنابراین توجیه نرمال بودن این شاخص‌ها با استفاده از این قضیه هم امکان‌پذیر است.

در تحقیق یادشده با استفاده از آزمون کلموگروف-اسمیرنف^۱ نرمال بودن توزیع متغیرها بررسی شده است.

نتیجه‌گیری

از آنجا که پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی پدیده‌ای بدیع است، تعداد مطالعه‌های تجربی که به موضوع اثرهایی که پذیرش این استانداردها بر ویژگیهای کیفی اطلاعات و کیفیت حسابداری (برای مثال سودمندی) می‌گذارد، بسیار محدود هستند. افزون‌بر این، تحقیقاتی موجود در زمینه مقایسه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و اصول عمومی پذیرفته‌شده هر کشور، نتایج متفاوتی را ارائه کرده است. در تلاش برای ارائه بینش بیشتر در زمینه اثرهای پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، تحقیق یادشده به بررسی اثرهای پذیرش این استانداردها بر ویژگیهای کیفی اطلاعات پرداخت. به عبارت دیگر، تحقیق یادشده به دنبال پاسخگویی به این پرسش بود که آیا پذیرش موارد تفاوت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استانداردهای حسابداری ایران، باعث بهبود ویژگیهای کیفی اطلاعات می‌شود؟

بررسی تأثیر متغیرها بر بهبود ویژگیهای کیفی اطلاعات حاکی از تأثیر مثبت تمام شاخصها به جز دو شاخص زیر است که این دو شاخص تأثیری بر بهبود ویژگیهای کیفی اطلاعات ندارند (جدول ۲):

- ۱- به‌کارگیری الزامهای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در مورد تفاوت‌های مربوط به صورتهای مالی تلفیقی، و
 - ۲- تهیه صورت جریانه‌های نقدی در سه طبقه به جای پنج طبقه.
- در تحقیق یادشده، مقدار آماره آزمون برابر با ۱۹/۵۷ است (جدول ۳). این مقدار نشان می‌دهد که در سطح اطمینان ۹۵ درصد، موارد تفاوت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری